

ДЕРЕВНІ НАСАДЖЕННЯ ПАРКУ ІМ. ГЕНЕРАЛА ПОТАПОВА У М. КИЄВІ

*О.В. Зібцева, кандидат сільськогосподарських наук
В.І. Пришляк, студентка*

Проведено подеревну інвентаризацію зелених насаджень парку ім. Генерала Потапова у м. Києві. Проаналізовано асортимент представлених деревних видів. Проведено структурний аналіз деревних насаджень із класифікацією видів за їх часткою участі. Деревні насадження оцінені за шкалою декоративної довговічності.

Паркові насадження, деревні види, доля участі.

Проблеми озеленення у населених пунктах полягають, зокрема, у незадовільному стані існуючих зелених насаджень, відсутності екологічної обґрунтованості вибору декоративних рослин. На думку А.В. Царегородцева [5], основою розробки принципів реконструкції насаджень парків передусім повинні слугувати ефективні методи початкової оцінки деревних рослин за станом їх життєздатності та стійкості до несприятливих впливів міського середовища. Л.О. Похилько [3] вважає, що екологічна ефективність і технологічність насаджень може бути забезпечена лише у тому випадку, коли у їх складі частка довговічних видів становитиме не менш ніж 60–70 %.

Предметом наших досліджень є парк ім. Генерала Потапова на житловому масиві Микільська Борщагівка Святошинського району м. Києва, на перетині вулиць Картвелішвілі та Генерала Потапова, створений у 1975 р.

Мета дослідження – аналіз стійкості паркових насаджень з урахуванням видового різноманіття і сучасного стану дерев і в результаті з'ясування потреби у проведенні реконструкції паркових насаджень.

Матеріали та методика дослідження. Було проведено подеревну інвентаризацію паркових насаджень. Зроблено структурний аналіз деревних насаджень із класифікацією видів за їх часткою участі [1]: 1 клас – види з дуже низькою часткою участі (менш ніж 0,5 %); 2 клас – з низькою (від 0,5 до 1%); 3 клас – із середньою (від 1 до 5 % включно); 4 клас – з високою (від 5 до 10 %) і 5 клас – з дуже високою часткою участі (понад 10 %). Визначено співвідношення аборигенних та інтродукованих видів. Деревні насадження оцінені за шкалою декоративної довговічності [3].

Результати дослідження. Згідно з даними паспорту об'єкта, під зеленими насадженнями перебуває 79,2 % паркової території, зокрема, 2,2 % – під деревами, 0,7 % – під живоплотами, 1,9 % – під квітниками і 73,2 % – під газонами звичайними.

Ми виявили деякі відмінності між фактичними та паспортними даними інвентаризації паркових деревних насаджень. Зокрема, фактична

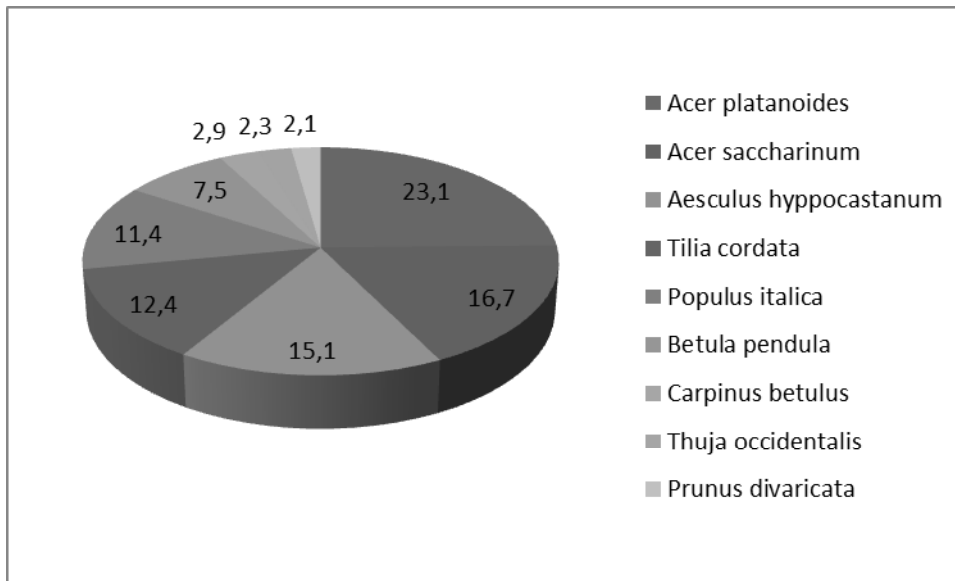
кількість дерев на території парку є на 12 % меншою. Найбільше знизилася кількість дерев таких видів, як *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Betula pendula*, *Thuja occidentalis*, *Picea abies*. Наразі асортимент паркових насаджень налічує 19 деревних видів (табл.1).

1. Характеристика асортименту деревних насаджень парку

Назва виду	Доля участі		Клас довговічності
	%	індекс, клас	
<i>Acer platanoides</i> L.	23,1	5	2
<i>Acer saccharinum</i> L.	16,7	5	2
<i>Aesculus hyppocastanum</i> L.	15,1	5	2
<i>Tilia cordata</i> Mill.	12,4	5	2
<i>Populus italica</i> Moench.	11,4	5	3
<i>Betula pendula</i> Roth.	7,5	4	2
<i>Carpinus betulus</i> L.	2,9	3	1
<i>Thuja occidentalis</i> L.	2,3	3	3
<i>Prunus divaricata</i> Ledeb.	2,1	3	3
<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	1,8	3	3
<i>Quercus robur</i> L.	1,2	3	1
<i>Prunus Pisardii</i> Carr.	1,2	3	3
<i>Salix alba</i> L.	0,6	2	3
<i>Picea abies</i> (L.)Karst.	0,4	1	1
<i>Acer platanoides f.globosum</i> Nichols	0,4	1	3
<i>Populus Bolleana</i> Lauche.	0,4	1	3
<i>Larix decidua</i> Mill.	0,3	1	1
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	0,1	1	3
<i>Juglans regia</i> L.	0,1	1	2
Разом	100	1,0-1,1	2,2

У насадженнях парку переважають листяні деревні рослини – клени, гіркокаштани, липи, тополі, берези (див. рисунок), що є характерним для паркових територій Києва [2]. Хвойні представлені поодинокими туюми, ялинами, модринами. Їх загальна кількість становить 2,9 % дерев парку, що майже в 10 разів нижче за рекомендований для паркових територій показник [4]. Кількість аборигенних деревних рослин налічує 50,4 %, що на 11,4 % перевищує середній для паркових територій Києва показник [2], індекс Шеннона-Вінера становить 1,0 – нижче за типовий.

До видів із дуже високою долею участі (клас 5) належать *Acer platanoides* та *A. saccharinum*, *Aesculus hyppocastanum*, *Tilia cordata*, *Populus italica*; з високою часткою участі (клас 4) – *Betula pendula*; із середньою (клас 3) – 6 видів, зокрема, *Carpinus betulus*, *Thuja occidentalis*, *Robinia pseudoacacia*, *Quercus robur*, *Prunus divaricate* та *P. Pisardi*; низькою (клас 2) – *Salix alba*; дуже низькою (клас 1) – також 6 поодинокі представлених видів.

Частка участі деревних видів у паркових насадженнях

Середній клас довговічності деревних рослин паркових насаджень – 2,2, тобто, близький до середнього. 74,9 % дерев належать до видів, що зберігають декоративні якості у віці від 30 до 50 років; 20,3 % – до групи недовговічних видів, що зберігають декоративні якості у віці від 25 до 30 років і лише 4,8 % – до видів, що зберігають декоративні якості у віці 50 і більше років. На молоді посадки (група віку до 15 років) припадає 14 % деревних рослин (табл. 2).

2. Вікова та якісна структура дерев парку, %

Всього дерев, %	Групи віку, років		Якісний стан		
	до 15	від 16 до 50	добрий	задовільний	незадовільний
100,0	14,3	85,7	55,0	35,2	9,8

Вони представлені екземплярами *Sorbus aucuparia*, *Tilia cordata*, *Thuja occidentalis*, *Acer platanoides*, *Betula pendula*, *Aesculus hippocastanum*, *Carpinus betulus* та *Prunus Pisardii*. Переважна більшість дерев (86 %) належить до групи віку від 16 до 50 років.

Понад половина – 55 % дерев, насамперед *Acer platanoides*, *Tilia cordata*, *Aesculus hippocastanum*, *Betula pendula*, *Populus italica*, перебувають у доброму стані; 35 % дерев мають задовільний стан і 10 % (зокрема, *Thuja occidentalis*, *Tilia cordata*, *Acer platanoides*, *Betula pendula*) – незадовільний. Переважно добрий стан мають дерева, висаджені протягом останніх десяти років.

Висновки

Дослідження паркових насаджень показало, що їх асортимент доволі обмежений – налічує 19 деревних видів, десять з них належать до інтродуцентів. За кількістю інтродуценти складають майже половину представлених дерев. Найпоширенішими видами на парковій території виявилися *Acer platanoides* та *A. saccharinum*, *Aesculus hippocastanum*, *Tilia*

cordata, *Populus italika*. Середній клас довговічності деревних рослин паркових насаджень – 2,2. 55 % дерев перебувають у доброму стані, 10 % – у незадовільному. Реконструкція паркових насаджень повинна передбачати збільшення частки хвойних та довговічних деревних видів.

Список літератури

1. Михеева М.А. Геоэкологическая оценка биоразнообразия и устойчивости древесных растений в условиях городской среды (на примере г. Воронежа) : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. геогр. наук : спец. 25.00.36 «Геоэкология» / М.А. Михеева. – Воронеж, 2009. – 22 с.
2. Пилипчук В.Ф. Дендрофлора покритонасінних у парках Києва та перспективи оптимізації їх насаджень : дис. ... канд. біол. наук : 06.03.01 / Пилипчук Валентина Федорівна. – К., 1996. – 225 с.
3. Похилько Л.О. Изучение декоративной долговечности видов реального ассортимента Ростова-на-Дону / Похилько Л.О. – Материалы междунар. науч. конф., посвященной 200-летию Никитского ботанического сада «Дендрология, цветоводство и садово-парковое строительство». – Ялта, 2012. – С. 272.
4. Пушкаръ В.В. Хвойные в озеленении городов Лесостепи Украины : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. с.-х. наук : спец. 06.03.01 «Лесные культуры, селекция, семеноводство и озеленение городов» / В.В. Пушкаръ. – К., 1986. – 26 с.
5. Царегородцев А.В. Состояние и повышение устойчивости зеленых насаждений парковых городских территорий Белгородской области : автореф. дис. на соиск. уч. степени канд. с.-х. наук. : спец. 06.03.03 «Агролесомелиорация, защитное лесоразведение, озеленение населенных пунктов, лесные пожары и борьба с ними» / А.В. Царегородцев. – Саратов, 2011. – 22 с.

Проанализирован ассортимент древесных видов парка им. Генерала Потапова в г. Киеве. Проведен структурный анализ древесных насаждений с классификацией видов по их долевою участию. Древесные насаждения оценены по шкале декоративной долговечности.

Парковые насаждения, древесные виды, встречаемость.

The assortment of tree species of park n. General Potapov in Kyiv was analyzed. The structural analysis of green spaces with classification of species by its occurrence were estimated. Woody green spaces were estimated by ornamental-age scale.

Park green spaces, tree spaces, occurrence.